

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	การเกษตรแบบพันธะสัญญาเพื่อการตลาดสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาการปลูกหน่อไม้ฝรั่งในตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
ผู้เขียน	นายกิตติศักดิ์ ลัคนทินวงศ์
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ	รองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี บทคัดย่อ

การศึกษากการเกษตรแบบพันธะสัญญาเพื่อการตลาดสิ่งแวดล้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสิ่งจูงใจของเกษตรกรในการตัดสินใจปรับเปลี่ยนจากการปลูกพืชชนิดอื่นมาปลูกหน่อไม้ฝรั่งแบบมีพันธะสัญญา และ (2) เพื่อศึกษาเงื่อนไขของการเกษตรแบบมีพันธะสัญญา และการตลาดเพื่อสิ่งแวดล้อมมีผลต่อพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมของเกษตรกร ผู้วิจัยได้เลือกตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เป็นพื้นที่ศึกษา และประชากรที่ศึกษาคือเกษตรกรที่ทำการผลิตหน่อไม้ฝรั่งแบบพันธะสัญญากับบริษัทกำแพงแสนคอมเมอริเชียล จำกัด เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย การรวบรวมเอกสารทางราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะศึกษา โดยใช้แบบสอบถามแบบวิเคราะห์แต้มคะแนน (Point Score Analysis) ในการศึกษาสิ่งจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกร การศึกษาถึงเงื่อนไขของการตลาดเพื่อสิ่งแวดล้อม และการผลิตแบบพันธะสัญญาต่อพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมของเกษตรกร ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า สิ่งจูงใจของเกษตรกรในการตัดสินใจปรับเปลี่ยนจากการปลูกพืชชนิดอื่นมาปลูกหน่อไม้ฝรั่งแบบมีพันธะสัญญามีความสัมพันธ์กัน เกษตรกรตัดสินใจโดยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจหลายประการ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ด้านส่วนบุคคล และด้านเศรษฐกิจ สิ่งจูงใจให้เกษตรกรตัดสินใจปรับเปลี่ยนมาปลูกหน่อไม้ฝรั่งในระดับต้น ๆ ได้แก่ สิ่งจูงใจทางด้านการตลาดเพื่อสิ่งแวดล้อม

ส่วนเงื่อนไขของการเกษตรแบบมีพันธะสัญญา และการตลาดเพื่อสิ่งแวดล้อมมีผลต่อพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมของเกษตรกร คือ เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนจากการใช้สารเคมีในการ

ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชมาใช้สารสกัดชีวภาพและสารสกัดจากพืชสมุนไพรแทน อันเป็นผลมาจากความต้องการของเกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยนจากการใช้สารเคมีมาใช้สารสกัดชีวภาพและพืชสมุนไพรในการดูแลรักษาหน่อไม้ฝรั่ง ซึ่งมีผลทำให้สุขภาพของเกษตรกรดีขึ้น และเกษตรกรมีสุขภาพทางด้านจิตใจที่ดีขึ้น เกษตรกรมีการดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณที่ทำการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกหน่อไม้ฝรั่งเป็นอย่างดี รวมทั้งกระบวนการผลิตหน่อไม้ฝรั่งที่ปลอดภัยจากสารเคมี

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษามีดังนี้

1. การศึกษาเรื่องระบบการเกษตรแบบพันธะสัญญาเพื่อการตลาดสิ่งแวดลอมไม่เฉพาะการตลาดเพื่อสิ่งแวดลอมเท่านั้นที่มีผลต่อพฤติกรรมสิ่งแวดลอมของเกษตรกร ฉะนั้นจึงควรมีการศึกษาในเชิงลึกในประเด็นว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อพฤติกรรมสิ่งแวดลอมของเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนจากการใช้สารเคมีมาใช้สารสกัดชีวภาพและสารสกัดจากพืชสมุนไพรนอกจากการตลาดเพื่อสิ่งแวดลอมและการเกษตรแบบพันธะสัญญา
2. การศึกษาสุขภาพของเกษตรกรหลังปรับเปลี่ยนจากการใช้สารเคมีมาใช้สารสกัดชีวภาพและสารสกัดจากพืชสมุนไพรเป็นการสัมภาษณ์ จึงไม่สามารถได้ข้อมูลที่แท้จริงได้จึงควรมีการศึกษาในเชิงวิทยาศาสตร์โดยมีการตรวจผลการตกค้างของสารเคมีในเลือดเพื่อยืนยันการศึกษาจะสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. การศึกษาเรื่องระบบการเกษตรแบบพันธะสัญญาเพื่อการตลาดสิ่งแวดลอมพบว่ามีการนำหลักการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร (GAP) มาใช้จึงควรมีการศึกษาถึงผลกระทบ ความเป็นไปได้และแนวทางที่เหมาะสมในการนำหลักการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร (GAP) มาใช้ในการผลิตผลผลิตทางการเกษตร
4. กระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรยังมีปัญหาและอุปสรรค จึงควรมีการศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร
5. การตกค้างของสารที่เป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตจากใช้สารสกัดจากพืชสมุนไพร ยังไม่มีการวิจัยถึงระยะเวลาในการตกค้างในสิ่งแวดลอมจึงควรมีการศึกษาในเรื่องดังกล่าวเพื่อการพัฒนาการผลิตของเกษตรกรที่จะไม่กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดลอม

Independent Study Title   Contract Farming for Environmental Marketing: A Case Study of Asparagus Cultivation in Tambon Thung Khwang, Amphoe Kamphaeng Saen, Changwat Nakhon Pathom

Author   Mr. Kittisak Luckanatinnawong

Degree   Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisor   Associate Professor Prayad Pandee

ABSTRACT

The purpose of Contract Agriculture for Environmental trade were as follows:

(1) To study farmers motivation in making decision for growing asparagus instead of ther crops. As the contract. (2) To study the conditions of contract agriculture and environment trade that effect on farmers' behavior. The subjects of this study were farmers who live in Tambon Thug Khwang, Amphoe Kampangsaen, Nakhon Pathom Province, grow asparagus as the contract of Kampangsaen Commercial Co.,Ltd. The data were collected by collecting government documents and other offices concerning documents and analysed by point scores, interview and non-cooperate observe.

The results of the study showed that the farmers' motivation in making decision for growingg asparagus instead of other crops as the contract had relationship each other. Besides, the environment, personal behavior and economy helped farmers to grow asparagus instead of other crops. The condition of contract agriculture and environment trade that effect on farmers' behavior revealed that the farmers used bio-chemical and extracted herbs instead of chemicals. This is for their better health and mind. They also kept environment around their field of asparagus well and had safety from chemical.

The suggestions of the study were as follows:

1. The factors of farmers' environmental behavior in changing the use of bio-chemical and extracted herb instead of chemical should be studied
2. The study of the farmers' health could not get data in depth. So, it should be studied in scientific method. This is for investigating chemical remainder of farmers' blood.
3. The study of this study found that the farmers used Good Agricultural Principle (GAP). The effects of GAP and suitable ways should be studied.
4. The process of learning and giving farmers knowledge had problems and obstructs. So the guideline of the process as mentioned above should be studied.
5. The bio-chemical and extract herb remainder should be studied. This is for developing farmers' products and good environment.